

1) Mikép lehetne, különösen a nagyobb erdőkárosításokat (erdőpusztítások) s ezeknek az erdő létére s úgy a magán- mint nemzetgazdasátra oly kártékonyan ható következményeit nagyrészt megakadályozni?

2) mely mód volna legalkalmasabb, az el nem hárítható erdőkárosítások kárpotlásának beszerzésére?

Kapcsolatban ezzel bátor vagyok egyszersmind egy más tárgyat fel-
emliteni, s azon mélyen tisztelt szakférfiak, kik annak lehető kieszköz-
lésére hivatvák, kegyes pártfogásába ajánlani. A tárgy következő kérdést
foglal magában:

„Mikép lehetne csekélyebb állásu s szorultabb anyagi helyzetben
levő, végzett erdészeknek, (erdészjelölt s gyakornokok), elméleti s gya-
korlati tanulmányuk gyarapítására, az országos erdészeti egyesület gyü-
lésein való megjelenhetését könnyíteni, vagy éppen elősegíteni?

Kovacsics Ede,
erdészjelölt.

Vadászat és vadászok.

A férfi multságok legszebb és legnemesbbjeinek egyike: a vadászat.

Hogy lehetne szép? hogy lehetne nemes? mondják némelyek, hisz
a vadászat gyilkolással jár! Van-e szive annak, ki a szelid őzikét, a tur-
békoló galambot lelőni képes!

Igen is van. Higyétek el, a vadásznak van szive, és pedig ha valaki-
nek van érző, a szépre, jóra fogékony kebele: úgy azt minden esetre nála
a legnagyobb mértékben fogjátok megtalálni. Különbséget kell tenni va-
dász és vadász között. Az igaz vadász nem lehet soha rossz ember. De
hogyan is lehetne az, ki a természetet naponta az ő ősi eredeti szépségé-
ben, nagyságában látja; a ki naponként tapasztalja a mindenható terem-
tő végtelen hatalmát és bölcsességét teremtményeiben, műveiben. Ő ki
az erdő, mező vadjaival társalog, melyeket nem rontott meg önzés, és
ál-civilisátió; ő ki vadász kalandjaiban mindig a jó, a szép műveivel talál-
kozik: ő lehetne rossz, lehetne szívtelen. Nem! nem! azt hienni nem lehet!

Mindazáltal van különbség a vadászok között. S ha osztályozni
akarjuk őket három fokozatra akadunk, t. i.: a tulajdonképeni

vadászra, a vadászra a szó szoros és teljes értelmében; a peccsenye vadászra, és a dögvadászra. Alosztályt képeznek az ugynevezett vasárnapi vadászok, és a jog, a törvény megvetői, az orvadászok.

A tulajdonképeni vadász, az igazi vadász, a mint rendszeresen, szabályok szerint üzi a vadászatot, s a vadat csak azon időben ejti el, midőn az által a újszaporodást nem rontja meg: egyszemmind védője és ápolója annak. Nincs fáradság, nincs viszontagság, mely őt vissza rettentené; a kelő nap, sőt a pitymallat is helyén találja őt, s midőn a város elpuhult fia ásitva hagyja el párnáit, kürtje hangjától vissza zeng bércz és völgy, és rengeteg. Gyönyörködve nézi a kelő napsugarítól megvilágított tájat; a zöld füven legelésző özet ünőjével: keble feldobog; nincs erő, nincs hatalom mely rá vinné, hogy fegyverét e boldog családélet durva felbontására használja. Amott legel a bak lehajtva agancscesal koronázott büszke fejét; lassan közeledve feléje: annak számára tartja golyóját. —

Vagy hajtók kurjantásai verik fel az erdő magányos csendét, morgva közelit feléje a bozontos fejü medve; tudja hogy ha golyója célzt tévesztett, vagy rosz helyen talált, — életével játszik: de ő nyugodtan áll meg a fenevad előtt, daczol rettenetes erejével, s hideg vérrel veszi a célzt, hogy a kártékony, vérengző állatot megsemmisitse. Ő nem öl azért, mert neki ölni élvezet; de mert neki élvezet megvívni a veszélyes vaddal, mert neki élvezet ügyességgel túl tenni a róka ravaszágán, a futó, a repülő vad gyorsaságán. Nem bánja, ha nem is jutott lövéshez, csak ha hallja a kopók csaholását, a hajtók lármáját, vagy bebarangoltott erdőt, mezőt. Rendszeres, szabályozott vadászat öröm neki, és visszaborzad a mészárlástól.

Egy derék vadász beszélt előttem, hogy egykor igen vaddús vidékre hívták meg vadászatra. Télközepe volt, övig érő a hó. Utakat hanyattak ki a hegyoldalakon, s kopó falkát bocsájtattak be az erdőbe. Az üldözött özek ezen útakra jöven azok mentében kerestek menedéket, de az ott felállított vadászok fegyverei torkába jutottak. Töméntelen volt az áldozat: szívem borzadt meg, mondá, e vérengzés fölött, s azt mondtam: uraim

ily vadászatra engem többé meg ne hívjatok, mert ez nem vadászat, ez mészárlás. Ilyen az igazi vadász! Ez telivér vadász volt.

A vadász ápolja, kiméli a vadat: ellős állatot, anyát meglóni ő előtte bűn, melyet menteni gyalázat, melyet lemosni nem lehet. Ő gondoskodik arról, hogy a vadnak szigorú, havas teleken legyen tápláléka, s e czélra ilyenkor megfelelő fákat vágat le, vagy némely erdei rétek szénáját rezerválja; sózókat állít fel, s a vadnak üldözését meg nem engedi. Jó vadász, midőn a hó teteje be van fagyva, de a futó vad lábai alatt beszakad, és annak szárait kisebzi, — nem vadászik.

A vadász tanulmányozza a vad sajátságait, szokásait, természetét: ő zoolog és psycholog; észlel, s mindenütt a természet remek és böles szabályaival találkozik.

Egészen más a pecsenye vadász. Neki nem a vadászat, a természet szépségei nyujtják az örömet: ő pecsenyét keres, izletes falatot. Ha üres tarisznyával tér haza, kedvetlen, duzzogó, elégedetlen. A vad kecssteljes szökdécselését nem, de azt nézi, mily kövér az, és a léget betöltő illatárban is a sült orcsiklandó szagát érezi.

Magasabb hatványa ennek a dög vadász. Ez előtt semmi sem szent, ő előtte nincs más cél, ellős, vagy meddő, kövér vagy sovány, hasznos vagy kártékony — az mindegy: a mi fegyvere elé kerül arra rá lö, s ha lehet annak esni kell. Ő nem ismer vadászati idényt, szabályt, irgalmat: ő gyilkol szenvedélyből. Ő nem lát a természetben szépet, jót, neki csak a vér, haldoklás mozzanata élvezet. Be csunya nép ez, és vajh, hány vadász van ilyen!

A vasárnapi vadász? Risum teneatis amici. Munkanap a kapta, rőf mellett ül, vagy rontja a papirost, s ha szabad napot lel, vagy másként szerit teheti, himzett szijjas cifra puskát, gyöngéd női kéz diszította tarisznyát akaszt nyakába, s megy ki a szabadba puffogatni. Ó te magányodban felvert erdei csend, hasztalan letaposott mező, égő sebeitekben sinlő vadak, ti vagytok áldozatjai a kontároknak. Kár a puskaporért mellyet ellobbantanak, s a ki puskát tölteni és lóni megtanitotta őket égbe kiáltó bünt követett volt el. Künn a vadászaton e nép

ügyetlen és nevetséges, de otthon, a korcsma asztal mögött henczegő, s kalandjai túltesznek mindenem a mit valaha szem látott, fül hallott.

Az orvadász: törvény bontó, és két faja van: vagy mérsékelhetlen szenvedély viszi erre, s akkor van benne sok az igazi telivér vadászból s hibája csak az, hogy nem tiszteli a másét, de hány van ilyen másutt is a világon: vagy pedig haszonlesésből vadászik, mert az elejtett vadat jó pénzen adhatja el; az illet csak megvetni lehet, ez a vadászok salakja. Van orvadász elég, a ki nem is hinné el hogy az; pedig mi ide számítjuk azokat is, kik pl. a nagy havak elől a nagy hegyek közül az alvidék erdeibe menekült kiéhezett, elsoványodott vadat irgalom nélkül lelövöldözik, örülvén az alkalomnak, hogy a más által megkimélt vad egyszer kezük ügyébe került.

Az orvadászok első faja igen el van szaporodva, és ritka vadász, ki ellent tudott volna állani a kísérletnek, és a másét ne szívesen csipte volna el, ha csak lehetett, vagy a tilos helyen való vadászás által támadható veszély ingere ne hatott volna rá vonzerővel.

A mint nagy a különbség vadász és vadász között, szint oly nagy az a vadászatok és azok módjai között.

Egyik mindenek fölé emeli a puskával való vadászást, más a vadnak lóháton való üldözését és elfogását; emennek csak a kopók csaholása, vagy a hajtók lárájája, amannak a széllel versenyt futó agár, paripa, vagy a sinkorán vad üzése élvezet; ez a futó vadra, amaz a repülőre szeret leginkább löni; amaz pedig a hálóba való fogást dicsőíti. Mi azt tartjuk: a vadászás minden módjának meg van a maga élvezete, és haszna. Ügyesség megszerzése, a test edzése, a szellemi és testi erők kifejtése, s a természet egyszerűségében, de egyszersmind szépségében és nagyszerűségében lelt örömök a kedély és lélek tisztaságát óvják meg, és valódi igaz férfiakat nevelnek.

Vadászszunk uraim! rajta ki a szabadba: akaszsa kiki vállára fegyverét, pattanjon futó lovára és üzze a vadat; de ne hagyja megbecstelelni e nemes szenvedélyt, s óvja meg a vadász becsületet. Vadászszunk, ha eljön a vadászati idény, de annak eltelte után kiméljük, óvjuk a vadat; tartsuk be a szabályokat, melyeket hosszas tapasztalás és helyesnek

talált gyakorlat megállapított, és vessük meg az olyat, és tegyük nevetség tárgyává ki kontár szakunkban. Hazánk sok vidéke szegény a vadban, sok hely van olyan, hol a vadászat alig nyújt örömet, ránk fér az intő szó: legyünk igaz vadászok, és kimélvén a vadat, és rendszeresen, szabályszerűen üzvé a vadászatot, neveljük magunknak szép vadállományokat; betartva ezt tisztelt lesz a vadász név, és irigyelt vadászterünk.

Nyulasy Farkas.

M e g h i v á s

az országos erdészeti egyesület közgyűlésére.

Egyesületünk közgyűlése f. é. szeptember hó 20, 21, 22, 23 és 24. napjain Debreczen városában és környékén tartatván meg, hazafiui örömmel teljesítsük megbízásunkat, hogy arra tagtársainkat s velük együtt az erdészet és vadászat ügybarátait is meghívjuk.

Évenként megtartandó közgyűlésünknek célja az illető vidék erdészeti viszonyainak megismerése, ebből folyóan pedig azon módok kipuhatólása, melyek által erdészeti ügyeink fejlesztése eszközölhető.

Czél, hogy a magyar birodalomnak szétszórva működő erdészei egyletünk útján az erdőgazdászat felmerülhető vivmányait egymással megismertessék, hogy a közelebbről érdeklő erdőgazdasági napi kérdések több oldalú alapos eszmecserék által világítassanak meg, és így gyakorlati érvényre juthasson az, mi erdőgazdaságunkra nézve előnyösnek ismerhető.

Ezeket tartva szem előtt, egyletünk az alap szabályokban kijelölt keblü ügyeken kívül a következő erdészeti ügyek tárgyalását tüzte ki.

1) Közlemények a Bihar és szomszéd megyei erdészeti viszonyokról u. m. az erdők állapota, mivelése, az erdei-gyomnövények terjedésének meggátlása, az erdők használata, a fáárak, munkabérek és az erdők jövedelme felöl.